

Зарбулмасал - Proverbs and sayings

All of these are taken from the book Худомӯзи Забони Тоҷикӣ, by С. Фрзуманов

Ёр аҳл аст, кор саҳл аст.
Кор кунӣ, нон мехӯрӣ.
Забони мурғонро мурғон медонанд.
Аз он тарс, ки аз ту тарсон бувад.
Аз сояи худ метарсад.
Бинигар ки чӣ мегӯяд, манигар ки кӣ мегӯяд.
Кам бошаду соз бошад.
Пода наомад, чангаш баромад.
Як тиру ду нишон.
Ҳар кас ба гази худ чен мекунад.
Аз чумчуқ (аз гунҷишк) тарсӣ, арзан макор.
Аввал андеша, баъд гуфтор.
Панҷ ангушт баробар не.
Корро кӣ кард? Он ки тамом кард.
Кулол дар мундӣ об мехӯрад.
Лаъл ба Бадахшон бурдан.
Мард, он касе, ки нагӯяду кунад.
Коркун яктаю балегӯй садта.
Мард бояд ки харосон нашавад, мушкиле нест, ки осон нашавад.
Сари кор сар мекафонад.
Кафтари дубома машав.
Шунидан кай бувад монанди дидан?
Кӯр кӯрро шаби торик мешиносад.
Кӯр шунیداгиашро, кар дидагиашро мекунад.
Майли об ба нишеб аст.
Кӯр асоша як бор гӯм мекунад.
Наққош нақши сонӣ беҳтар кашад зи аввал.
Макун бадӣ, то набинӣ бад мукофот.
Кор мешавад табоҳ гар наългар заргарӣ кунад.
Камбағала аз болои шутур сағ мегазад.
Корро корд мекунад, на ғилоф.
Кори ҳақ ғалаба мекунад.
Тобистон – соя-соя, зимистон – хонаи ҳамсоя.
Сӯзанро гирифта болорро бой додан.
Фурсат ғанимат аст, набояд аз даст дод.
Беҳи давлат - тани сиҳат.
Андеша беҳ аз пушаймонӣ.
Илм дар хурдӣ – нақш бар санг.
Оҳиста рав, ҳамеша рав.
Як задани оҳангар – сад задани сӯзангар.

Се чиз бе се чиз қоим намонад: илм бе баҳс, мол бе тиҷорат, мулк бе сиёсат.
Сӯзан ба ҳама медӯзад, ҳудаш урӯён.
Имдод ба дигарон кори мардон аст.
Фарзанд номи падару модарро зинда нигоҳ медорад.
Мард он касест, ки ба пешбози мушкилӣ равад.
Тарбияи ҷисмонӣ – бақои ҷавонӣ.
Кабоба нахӯрда ба дудаш кӯр шудем.
Меҳмон кучо шинад, пештоқ ҳамон ҷо.
Илм равшанӣ аст, нодонӣ – торикӣ.
Илм хоҳӣ – такрор кун, ҳосил хоҳӣ – шудгор кун.
Иштиҳо зери дардон аст.
Ишқ дарди бедаво аст.
Интизорӣ бадтар аз марг аст.
Соле, ки накӯст, аз баҳораш пайдост (маълум).
Зикри (васфи) айш – нисфи айш.
Гови бешира овозаш баланд.
Гунчишки дар даст беҳ ки бози дар ҳаво.
Ҳар ки айби дигарон пеши ту оварду шумурд, бегумон айби ту пеши дигарон хоҳад бурд.
Аспро ки наъл заданд, қурбоқа ҳам пой бардоштааст.
Осон гардад ба он чӣ ҳиммат бастӣ.
Омадан бо иродат – рафтан бо иҷозат.
Замин саҳт, осмон баланд.
Нақш бар об задан.
Гургро дӯхтан омӯз, ки даррондан кори ӯст.
Нодон ба кори худ ҳайрон.
Оҳани сард кӯфтан.
Бори қач ба манзил намерасад.
Бор бошад, борбардор ёфт мешавад.
Сухани бемавқеъ шамшери бурро аст.
Мӯрӣ аз хона калон.
На ба он шӯрӯ шӯру на ба он бенамакӣ бенамак.
Бача – лой, оча – кулол.
Бисъёр кама хӯрдааст.
Ангура хӯру боғаша напурс.
То нафас аст – орзу боқӣ.
Сер аз ҳоли гурусна хабар надорад.
Нобурда ранҷ ганҷ муяссар намешавад.
Зӯр касест, ки дар вақти ҷаҳл худдорӣ кунад.
Нолаи булбулро зоғ чӣ донад?
Неши ақраб на аз паи кин аст, муқтазои табиаташ ин аст.
Душмани доно баландат мекунад, дар заминат мезанад нодони дӯст.
Илоҷи воқеа пеш аз вуқӯъ бояд кард.
Ихтиёр дар дасти бахтиёр.
Гар тарсӣ, яке ҳазор намояд.
Бӯи мушк пинҳон намомонад.

Фурсат ғанимат аст, набояд аз даст дод.
На сих сӯзад, на кабоб.
Бӯхтон пойдор нест.
Фикри об дар хушкӣ бояд кард.
Фиристода бояд ки доно бувад, ба гуфтан далеру тавоно бувад.
Аввали кор бебарор.
Сухани рост талх аст.
Одати бад – балои ҷон.
Он чӣ ки аён аст, чӣ ҳоҷати баён аст.
Одами нағзро бачааш ҳам нағз.
Аввал бубин ҷои худ, баъд бимон пои худ.
Аз борон гурехта, ба новадон дучор шудан.
Рӯ ба рӯ беҳ аз паҳлу.
Роҳат агар ҷӯй, аз ранҷ матарс.
Оташковак дороз бошад, даст намесӯзад.
Гар фил бошӣ, гурбаро азият мадеҳ.
Пароканда лашкар наёяд ба кор, дусад марди ҷангӣ беҳ аз сад ҳазор.
Шаб гурба самур менамояд.
Сайди малах кори шоҳин нест.
Сафар кардан – ҷаҳон дидан.